

**Taipalsaari
Sarviniemen
ranta-asemakaavan muutosalueen
muinaisjäännösinventointi
2009**

Timo Jussila

Kustantaja: Saimaa Spirit Oy

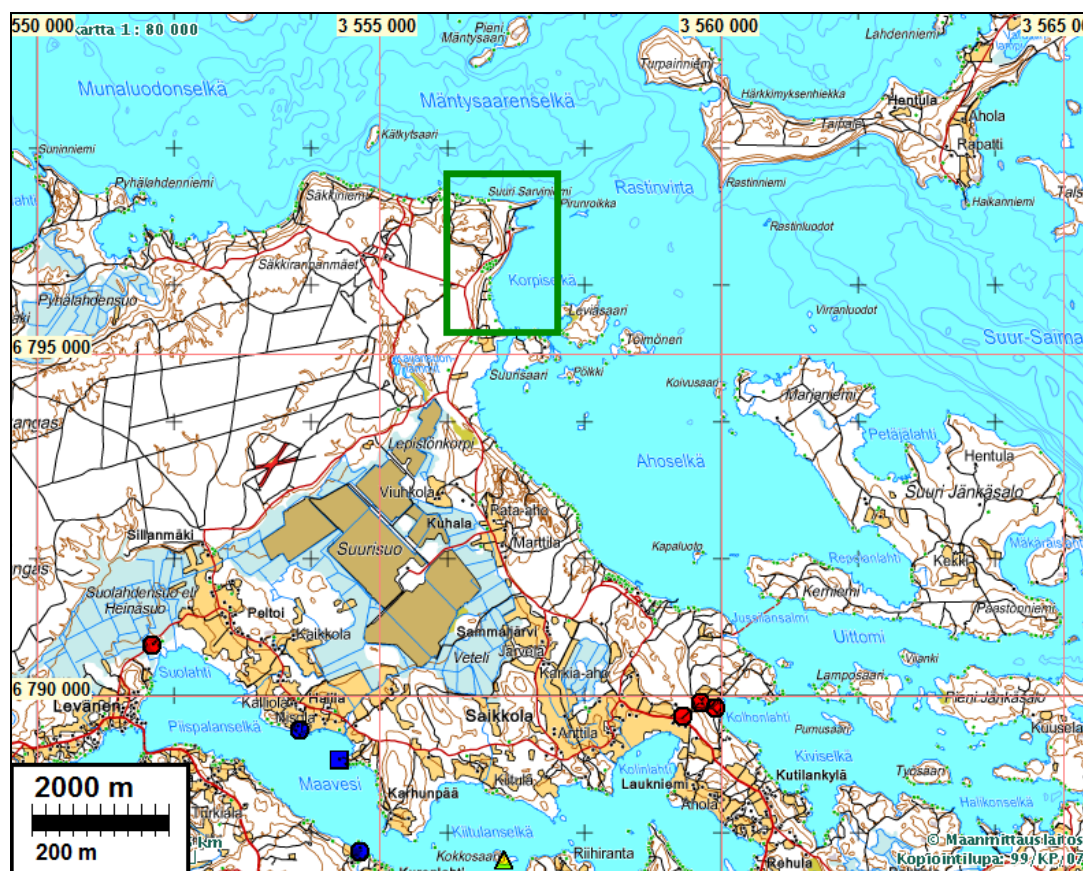
Sisältö:

Perustiedot	2
Inventointi	3
Kartat	4
Kuvat	5

Kansikuva: Sarviniemen kärjen pohjoisrannan aluetta, kuvattu itään.

Perustiedot

- Alue:** Taipalsaaren Sarviniemen kaavamuutosalue. Ks. kartat.
- Tarkoitus:** Tarkistaa kattavasti onko alueella muinaisjäänköksiä tai muita kaavaan mahdollisesti vaikuttavia jäänteitä.
- Työaika:** Kenttätyöaika: 22.9.2009.
- Kustantaja:** Suur-Saimaan loma-asuntomessut 2012, Saimaa Spirit Oy
- Tekijät:** Mikroliitti Oy, T Jussila
- Aiemmat tutkimukset:** inventointi 1975, Miettinen T..
- Tulokset:** Alueelta eikä lähialueelta ennestään tunnettu esihistoriallisia muinaisjäänköksiä. Alueella sijaitsee ennestään tunnettu historiallisen ajan muinaisjäänkö: tulli/raja-aseman jäänteet. Alueelta ei löydetty uusia muinaisjäänköksiä.

Tutkimusalue rajattu vihreällä. Punainen pallo = kivekautinen asuinpaikka, siniset rautakautisia muinaisjäänköksiä.

Inventointi

Inventointi suoritettiin yhden päivän aikana syyskuussa 2009. Tarkastin alueen kattavasti silmänvaraisesti. Kivikautiselle asuinpaikalle sopivimmaksi katsomallani alueella, Sarviniemen ja Pienen Sarviniemen välillä tein koekuopitusta, Saimaan korkeimman rannan törmän päällä systemaattisesti 5-10 m välein. Muualla satunnaista koekuopitusta. Pieni-Sarviniemen eteläpuolella, kivikkoisessa maastossa tein koekuoppia vähän ja harvakseltaan.

Sarviniemi kuuluu kolmanteen Salpausselkään, joka Sarviniemen kohdalla jakaa Saimaan Suur-Saimaaseen ja pohjoispuolen selkiin. Salmi Kyläniemen kärjen ja Sarviniemen kärjen välillä on n. 2,5 km leveä. N. 8000 v. sitten, veden ollessa yli 10 m nykyistä alempana salmi oli ummessa ja Suur Saimaa erillinen ja nykyistä pienempi järvi. Saimaan korkein ranta (4000 eKr.) on alueella n. 83 m korkeustasolla. Kivikauden lopun (2000 eKr.) rantataso on alueella n. 79.5 m. ja ajanlaskun alun rantataso n. 77,5 m. Sarviniemi on maaperältään kivikkoinen. Sen kärkiosa louhikkoinen – muinaista jään puskemaa pallekivikkoa. Sarviniemen tyven eteläpuolella, Sarviniemen ja Pieni-Sarviniemen välillä, Sarviniemeen menevän tien länsipuolella on näkyvissä Saimaan korkeimman rannan rantatörmä, joka on pohjoisosaltaan hieman vallimainen. Tämän muodostuman maaperä on vähäkivinen hiekka, pohjoispäässä sorainen hiekka. Tämän muinaisrantatörmä ja nykyisen rannan välillä maasto laskee loivasti ja on maaperältään soraista. Alue tien ja rannan välillä vaikutti koviin ”käsitellyltä”, paikoin pinnassa täytemaata. Pieni-Sarviniemen tyven alue, Saimaan korkeimman rannan tasolla on rakennettua ja muokattua maaperää. Pieni-Sarviniemi on hyvin kivikkoinen. Sen eteläpuolella maaperä on kivikkoinen moreeni jossa on korkea ja jyrkkä Muinais-Saimaan rantatörmä joka kohoaa liki 85 m korkeustasolle. Alueen eteläpäässä ranta on alava ja loiva, maaperä hienoaineksinen. Saimaan korkein ranta on siellä samalla tavalla kivikkoista moreenia kuten Pieni-Sarviniemen tyven eteläpuolella.

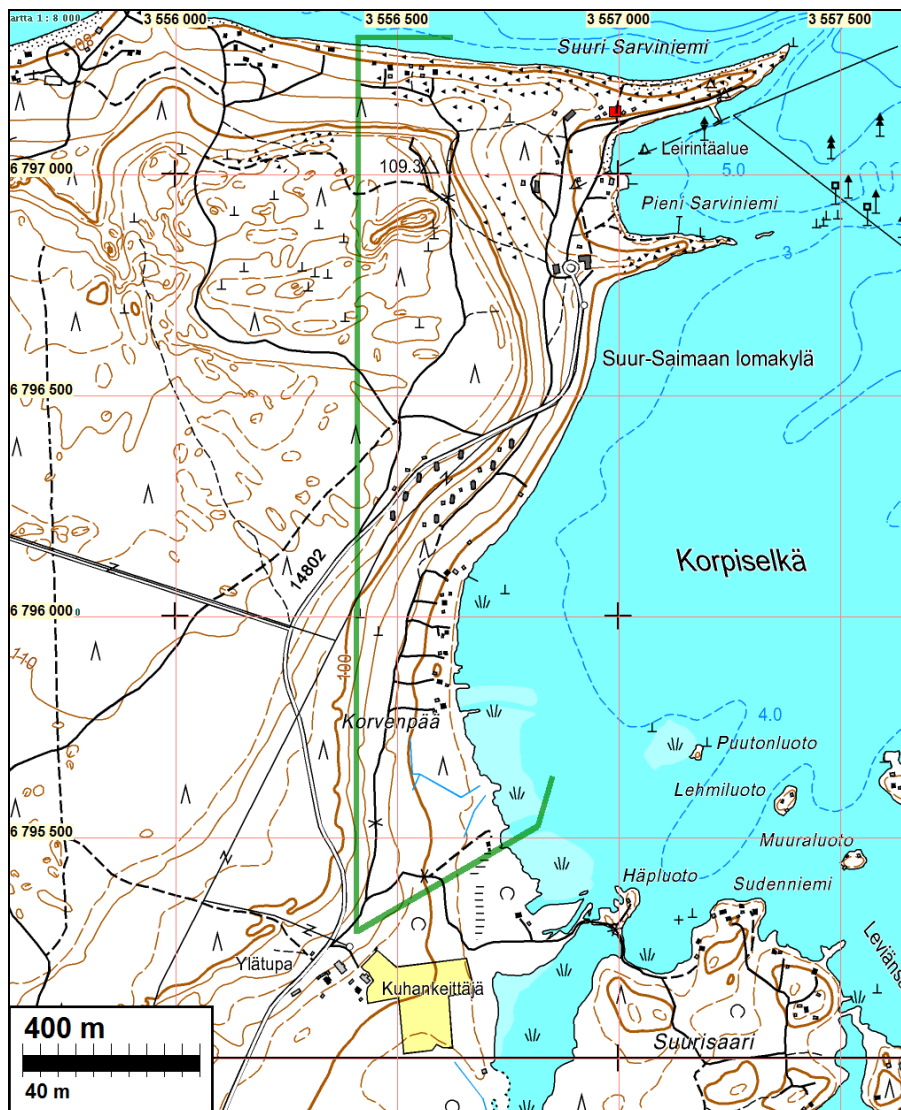
Paras, ellei ainoa kivikautisen asuinpaikan sijaintimahdollisuus tutkimusalueella on Sarviniemen ja Pieni-Sarviniemen välinen alue Sarviniemen menevän tien länsipuolella. Koekuopitin systemaattisesti em. Saimaan korkeimman rannan törmän päällisen, havaitsematta kuitenkaan mitään esihistoriaan viittaavaa. Koekuopitettu alue vaikutti - sen keskellä olevan lomatalon lähiympäristöä lukuun ottamatta – koskemattomalta, kuopissa havaittavissa paksu ja häiriintymätön podsolmaannos. Tien länsipuolinen loivan ranta-alue on yläosaltaan maaperältään soraista. Tällä alueella runsaasti avointa tannerta. Tein alueelle joitain satunnaisia koekuoppia havaitsematta mitään esihistoriaan viittaavaa. Tutkimusalueella ei ole esihistoriallisia muinaisjäännöksiä. En havainnut myöskään muita seudulle tyypillisiä ja tämän kaltaiselle alueelle mahdollisia muinaisjäännöstyyppisiä kuten lapinraunioita ja ryssänuuneja.

Tarkastin vanhan tulliaseman paikan. Maan päälle näkyvissä on rakennuksen perusta ja sen sisällä uunin raunio. Koordinaatit: x 6797142, y 3556995. Perustan länsipuolella on näkyvissä tallirakennuksen perusta, matala neliömäinen kivikkorivi.

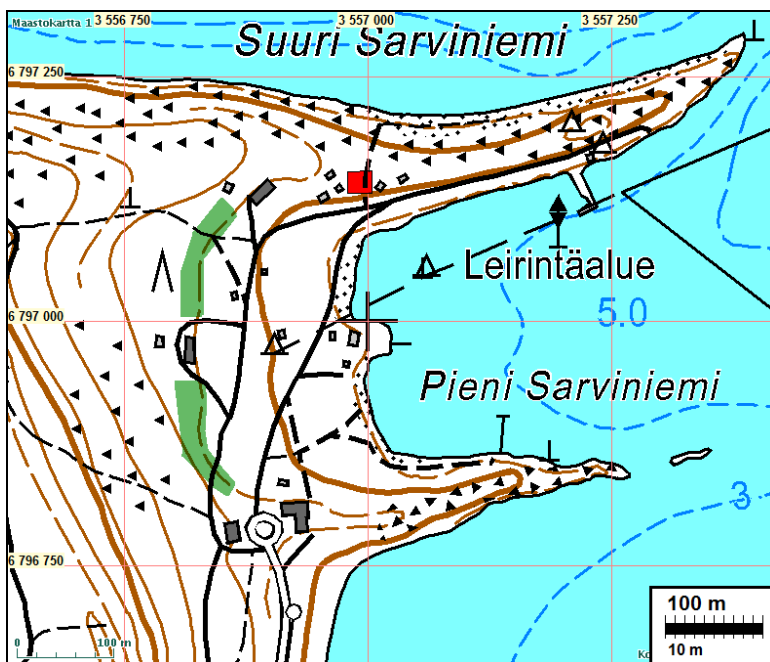
Porvoossa 3.10.2009

Timo Jussila

Kartat

Tutkimusalue rajattu vihreällä. Tulliaseman jäänteet punaisella.

Systemaattisesti koe-kuopitettu alue merkitty vihreällä. Tulliaseman jäänteet (SM-alue) punaisella.

Kuvat

Ranta-alueita Pieni-Sarviniemen pohjoispuolella, heti tien itäpuolella.

Yllä: Sarviniemen tyven pohjoisranta. Alla: Sarviniemien välillä oleva Saimaan korkeimman rannan törmä (kuusi sen päällä) kuvattuna pohjoispäästä etelään.

Pieni-Sarviniemen tyven eteläpuoleista aluetta Saimaan korkeimman rannan tasossa

Jyrkkä Muinais-Saimaan rantatörmä alueen keksiosassa.

Pusikoitunut tulliaseman jäännös heti tienuran kupeessa.

Kuvattu tulliaseman rakennuksen jäänteiden päältä etelään.

Yllä: tulliaseman jäänteet taustalla, mökin takana sen vasemmalla puolella. Alla: rakennuksen jäänteet tienuran kupeessa.

